

EGYETÉRTÉS

Csávolszky Lajos

Kossuth Ferencz

KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST, VI. DALSHÉNY-UTCA 1.

Telefon száma 542.

BIRDETESEK ÉS NYILTÉRBE

VALÓ KÖZLEMÉNYEK FELVEZÉSE KIADÓHIVATAL

PARISBAN... John F. Jones & Co. 31. kő. Paul. Montmartre. Franklin & Co. 11. kő. Daube G. L. és Társ. Bachelon - Danneberg I. I. Kumpfgasse Nr. 7. Mosse Rudolf Seilerstrasse Nr. 2. Haasenstein & Vogler, I. Wallfischgasse 1. Oppelk A. Stubenbastei Nr. 2. Schallé Henrik, I. Wallfischgasse Nr. 14. Berend Árpád, I. Wallfischgasse Nr. 25. Dukas Miksa, I. Riemergasse Nr. 12. és valamennyi hirdetőiroda.

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST VI. SZERECSEN-UTCA 35. Telefon száma 320. KEZELŐTANÁCS NEM KÖLDÖNK VISSZA. CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL. ELŐFIZETÉSI DÍJ: Vidékre postán v. helyben háshoz hordva...

Márczius 15-re.

Üdvözöljük a nemzeti szabadságnak emlékművét és egyben a magyar demokráciának dicső születésnapját. Ezer év óriás viharai között tartotta fenn a gondviselés a magyar hazát, századokon át folyt az ósok nehéz küzdelme az idegen elnyomó hatalom ellen a nemzet függetlenségéért, de a nemzeti egység geniuza és maga a magyar nép csak 1848. márczius 15-én lépték ki nemzeti történelmünk színpadára.

Ujítók voltak a legnagyobb mértékben, mégis csak a nemzet történelmi eszméjének szerettek teljes érvényt. Ugy látszott, hogy csupán az európai forradalomáramlata ragadja őket, valósággal azonban csak saját nemzetük szellemének késő, de szükséges kinyilatkoztatása uralkodott fölöttük.

Negyvenhét év múlt el a nemzeti szellem kinyilatkoztatásának nagy napja óta. Nagy idő az egyes életében, alig egy pillanat egy nemzet fejlődésében. Sokan vannak még most is közöttünk, kik szemekkel látták a nagy napok dicsőségét, és a kik megemlékeznek a különbséget, mely az akkori nemzedék nemzeti eszméjéi és a mi korunk ugynevezett nemzeti vívmányai között létezik, ha ugyan nem saját magunk kellene legelőbb konstatálnunk a változott idők lelket és hitet sorvasztó befolyását.

De nem, az ő vérok nem omlott hiába és az a dicső nemzeti evangélium, melyet annyi megöltök nemzedék bus harcaival után nemzeti történelmünk mélyébe ők hoztak felszínre, többé soha sem vesztetheti el ellenállhatatlan hódító jelentőségét.

Kléh István a 48-iki márcziusi napokról.

Szabadságharcunk történetének legérdekesebb és leghitelesebb részleteit a szemtanúok szolgálták. Fontosak azok a jegyzetek is, melyek évek, évtizedek múlva jelennek meg. Készségesen fontosak azonban a szemtanúak azon feljegyzései, melyek a pillanat behatása alatt, hogy úgy mondjam, zurnalisztikai gyorsasággal s megfigyelés alapján tett közlések a kortárs, közvetlen néhány nappal az események lezajlása után. Ez a negyvenöt éves nagy idők valódi fotográfiája olyan kép, mely sem nem hűség, sem nem rutin, hanem az időmunkák teljese kiadásánál áll. Így érdekes kis munkácskát adott ki 1848-ban közeletünk egy kiváló írója, Kléh István. Nemesak a szemtanú leírása és előadása értékes és könyvesekben, hanem mert oly férfi írta, a kit az egész ország és főleg a főváros rídege, puritan embernek ismer egy teljes életén át.

Ezért fontosak reánk nézve Kléh István feljegyzései és megjegyzései. A könyv nem a márcziusi napokon kezdődik, hanem "Előzmények" cím alatt megkezdődik az Apponyi-Metternich-féle adminisztrációs rendszert; felsorolja az adminisztrátorok által elkövetett jogtalanságokat. A dolgokat így jellemzi: "A nemzet lelkesebbjei felszólaltak a kormányt ezen törvénytelen intézkedései ellen, a megélt felirat, hasztalan! A nemzet sebei nem nyertek orvoslást, sőt újakkal szaporították."

Másnap, márczius 14-én reggel a város főbb pontjain nagy tömegek álltak körül a kiragszótt petíció, s a nép mindenfelé rokonzenével azzal. Délután folytatták a négyülést; a kör termet megtekinttek honfalkal rangkülönbség nélkül: a ház előtt hullámzott a népek özőne, melynek sokaságát a termék már be nem vehették. Mindenki feszült figyelemmel várta az ered-

kön, milyen álmélkodó szemeket meresztenének mi reánk! Nem az volna legfájdalmasabb családásuk, hogy a dicső szabadságharc, melynek részesei voltak, gyászos véget ért, és az ő fegyveres küzdelmük nem szabadtotta fel a hazát az idegen hatalom elnyomása alól. Inkább az, hogy legelőbb eszményeik, legszentebb törekvéseik micsoda teljessen eltorzított alakot nyertek fenálló alkotmányos intézményeinkben és a jelenlegi nemzedék közszellemében. Mit mondanának azokról az utódokról, kik most az ő hivatások örököséiként állanak szemünk előtt?

Ah, mit mondanának ahhoz, ha látnák, hogy a nemzet enyészhetlen függetlenségi vágyának teljes beteljesülését, a százados küzdelmeknek sikeres befejezését kívánják tekintetni az olyan provinciális alkotmányosságot, mely a nemzet legelőbb javait idegen hatalmak rendelkezésének szolgálatja ki, és ha látnák, hogy ezt a történelmi lemondást közel három évtized óta változatlanok hárították törvények és erőszakos parlamenti többségek segítségével valósággal a nemzeti élet alapjává is tették?

Mit mondanának ahhoz, ha látnák, hogy feudális és udvari szellemű főurak, kik hagyományos családi felfogásnál fogva mindenkor a nemzeti törekvések és a népjogok halálós ellenségeiként viselkedtek, a kik ellen nekik, a 48-iki hősöknek a legkeserűbb küzdelmeket kellett vívniuk, — most a 48-iki törvényhozás által felszabadított népet hazug jelszavakkal saját önzó osztályérdekeik szolgálatába hiszik tételni, és mint egy külön néppárt vezetői a népjogok felhasználásával harcot indítanak a nemzeti szabadság összes vívmányai ellen?

És nem képednénk-e el azokon is, a kik hangosan hirdetik ugyan, hogy ők is a nemzeti függetlenség kivívására töreksznek, de a függetlenség ügyét lépten-nyomon elváltatják a szabadság és haladás ügyétől és nyíltan keresik a nemzetellenes reakció elemeinek szövetségét? Bizony, ha ezeket a jelenségeket kellene küzdelmek végső eredményeinek elismernünk, velünk együtt kétségbeesnének az örök nemzeti eszmények igazságán is.

De nem, az ő vérok nem omlott hiába és az a dicső nemzeti evangélium, melyet annyi megöltök nemzedék bus harcaival után nemzeti történelmünk mélyébe ők hoztak felszínre, többé soha sem vesztetheti el ellenállhatatlan hódító jelentőségét.

A függetlenségi és 48-as pártból.

Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt elnöke, a következő levelet kapta: Nagyságos Justh Gyula elnök uram! Melegen üdvözölöm elnök urat a magam és elvtársaim — a tordaaranyszegyei függetlenségi és 48-as párt — nevében, az alkalomból, hogy mint nemis érc a nem tiszta függetlenségi érzelmek soraiból kiváltak, illetve őket: az abdikáltak ott hagyták és önk, a valódi anyapárt, megfeszítultan az önzó, partoskodó, tehát harckelének elemektől: fogak győzelmre jutni a haza függetlenségének és szabadságának szent lobogóját. Csak virág tovább is az önzelen, bátor, kitartó, halálatlan martír küzdelmet, mert egykoron a történelem igazsága az utókornak hálásan emlegeti nevüket és dics-gloriával övezdini nemes homlokuk: s a haza oltárán, honszerelmük égi szent lángjai, a késő és hiszem: haladatos unokák vesztatizként fogják apoink.

Önök nagyrabecsült elnök ur! a tiszta függetlenségi eszme és a korral haladó szabadsági elvek kell, hogy vezérlejk; — önök azokat híven ápolván és megtartván: csak önököt illeti meg az anyapárt ügyi neve: mert a haza — mint anya drága kincsét, és az érte való szent küzdelmet csak hü, jó fiaira bízhatja; azért nem abban a helyiségben, a melyből eltávoztak és nem azoknál az embereknél, a kiket otthagytak maradt az 'anyapárt' név, de azt önök jogosan magukkal vitték és viselhetik.

Ezenkívül kimondta a gyűlés, hogy az országgyűlésnek Pestre leendő áttelet szorgalmazni fogja. Továbbá kiadottgyűlést nevezett a helytartótanács ideiglenes, s a központi könyvvizsgálószék elnökehez: Stancsics Mihályhoz, a gondolat szabadság mártírjának kibocsátását, a cenzúra hivatalos eltörlését, s az iránt ígértelét kívánni, hogy a katonaság nem fog a rend fenntartásába avatkozni. A sűrűn hulló eső dacára mintegy 15 ezernyi nép kísérte a küldöttséget, megbízatásának, ha szükség, nyomtatékot szerzendő, s a helytartótanács épületének minden zugát elfoglalta.

AZ ÖRVÉNY.

FRANCZIA REGÉNY.

3

ismertünk, és mégis időnkint nem vonhatják ki magukat varázshatalmak alól. Látjuk a nemzeti eszme diadalának fényes és végtelenbe nyúló utját. És ez uton haladnak legelőbb azok a férfiak, kik a függetlenségi párt régi tiszta lobogóját emelik magasra kezkeikben. Ők a 48-iki elődök igaz utódai, a negyvenötévesdi szellem valódi képviselői, a kik úgy, mint ama nagy idők alakjai a nemzeti történelem igazságával és a századok hagyományával mindenkor egyesítik az általános haladásnak és az emberi szellemnek mellőzhetlen követeléseit.

Budapest, márczius 14.

Zászlós urak eskütétele. Báró Bánffy Dező miniszterelnök, báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter és báró Jósika Samu, ő felsége személye körüli miniszter ma reggel Budapestről Bécsbe érkeztek. Tíz órakor délelőtt történt meg a királyi palotában a három újonnan kinevezett zászlós urak: báró Orszay Béla országgyűlési elnök, gróf Festetics Tasziló főpohárnokmesternek és gróf Andrássy Aladár főkamarnaknak a magyar közgyűlési miniszterelnök, báró Bánffy Dező miniszterelnök és gróf Sebestény Gyula főajtónállóknak, mint a főkamarnak helyettesének jelenléteben. Az esküförmőt báró Jósika Samu a királyi személye körüli miniszter olvasta fel. Az eskütétel után a zászlós urak ő felsége által kihallgatáson fogadtattak. — Báró Bánffy Dező miniszterelnök, a kit ma déli 12 órakor ő felsége hosszabb magánkihallgatáson fogadott, délután Kriegerhammer Ödön közös hadügyminiszterrel, később pedig Kálnoky gróf közös külügyminiszterrel hosszabb időn át értekezett. Br. Bánffy, Br. Fejérváry honvédelmi miniszterrel együtt ma este Budapestre visszautazott. Festetics Andor gróf földművelésügyi miniszter ma este Budapestről ide érkezett. Báró Jósika Samu báró miniszterek ma ebédre Kállay közös pénzügyminiszter vendégei voltak.

A következő levelet kapta: A 'Magyarország' mai számában Kossuth Ferencz a függetlenségi párt Tisza Kálmánjának nevező fölőtte bosszantó abszurdumon kívül, a többek között az is foglaltatik, hogy Balogh János, Szentos város képviselője, kormánypárti ember, s csupán azért vette kezébe a függetlenségi párt zászlóját, mert minden áron képviselő akart lenni, stb.

Föltéve, de tagadva, hogy igaz a 'Magyarország' ezen állítása: hogyan történtek meg az, hogy Sima Ferencz ur a szentesiek bizalmas vezérfeje, a helyett, hogy az ő réd legjobban hallgató szentesieket felvilágosította volna Balogh János kormánypartiságról, (hiszen ha a 'Magyarország' tudja, hogy Balogh János kormánypárti, azt a Szentesen lakó Simának jobban kellett tudnia) azt, mint 48-as képviselőjelölt szóval (partkörökben) és írásban (lásd a Sima Ferencz által szerkesztett 'Szentesi Lapok' azon idej. száma)l ajánlotta, sőt a miatt a jelenleg vele egy pártban lévő Polónyi Géza urat, mint ki a központ megbizásából az időben Szentese utazott, hogy Balogh elnökeben a b. e. Tórs Kálmánt ajánlja, lehurrogatta?

Kiváló tisztelettel Erdősárády Szabó Gyula, ügyvéd.

Az elnököt kerület alatt megnevezett függetlenségi választói és a függetlenségi és 48-as párt elvívő katonái a következő levelet intézték Molnár Lászlóhoz, a gödöllői választókerület egyik legelőbb választójához: Tekintetes Molnár László urnak Budapestben.

Igen tisztelt Molnár ur! Ön a legjobban tudja, mint az 1892-ik évi követválasztás fővezetője, hogy dr. Várady Károly faluról-falura bejárta kerületünket és biztosított bennünket, hogy ő szeretett atyánk Kossuth Lajos hazánk nagy fia elveit és zászlóját soha el nem hagyja. Mi hitünknek szavának és megválasztottuk a gödöllői kerület képviselőjének. Fajó szívetlapon tapasztajuk, hogy a mi és az ön nagy áldozatait egy ur ember, a kiról a világ soha semmitsem hallott és mi képviselőknök választottuk, akként közönni meg, hogy köpenyforgató lett, mert az ugrándó Herostatusok: Ugron- és Polónyisták között maradt. Tura nagyközsége, egy a Galgavögy és az alólrótt községek nevében kijelentjük, hogy azon pártköz csatlakozunk, amely pártba szeretett atyánk fia: Kossuth Ferencz, mint elnök beletélt. Ennek a pártnak az igen tisztelt elnökét és összes tagjait üdvözöljük, mint szeretett atyánk Kossuth Lajos nagy hazánk fia zászlóhordozóit, a kik férfias fellépéssel tarusítottak a régi programhoz hű és tántorítatlan ragaszkodással.

Maradunk hazafülvüldözlettel igaz hívei Sziádygyi Márton s. k. Tura nagyközség és a Galgavögy vezetője, Szuhaj Mihály Csömör vezetője, Morva János Csinkota vezetője, Berta Mihály Kerepes és Kis-Tarcsa vezetője, Sleisz József Magyord vezetője, Tóth Rafael Valkó vezetője, Pusztai János, Pusztai István Vác-Szent-László vezetője, Bobor István Rákos-Csaba vezetője, Kissel János Maglórd és Esser vezetője.

AZ ÖRVÉNY.

FRANCZIA REGÉNY.

3

Ezenkívül kimondta a gyűlés, hogy az országgyűlésnek Pestre leendő áttelet szorgalmazni fogja. Továbbá kiadottgyűlést nevezett a helytartótanács ideiglenes, s a központi könyvvizsgálószék elnökehez: Stancsics Mihályhoz, a gondolat szabadság mártírjának kibocsátását, a cenzúra hivatalos eltörlését, s az iránt ígértelét kívánni, hogy a katonaság nem fog a rend fenntartásába avatkozni. A sűrűn hulló eső dacára mintegy 15 ezernyi nép kísérte a küldöttséget, megbízatásának, ha szükség, nyomtatékot szerzendő, s a helytartótanács épületének minden zugát elfoglalta.

A helytartótanács elnöke rövid tanácskozás után Nyári Pállal együtt megjelent az ablakban s kimondatott, hogy a cenzúra e pillanattól (5 1/2 órakor) hivatalosan is meg van szüntetve s addig is, míg a sajtótörvények meghozatnak, a netaláni kihágásoknak fenálló törvények szerinti megtorlása ideiglenes bíróság fog fellálatni. A katonaság pedig csak akkor fog használatni, ha Pestváros hatóság kívánná. Brete Stancsics Mihály úrnat oda nyilatkozott a helytartótanács, hogy ő ugyan katonai őrizet alatt van, mindazáltal saját felelősségére kiküldött tagjai: Gróf Andrássy Mór és gróf Török Balint által Stancsics azonnali kiadására már rendelkezés. Hat óra után tényleg ki is eresztették Stancsicsot, kit a polgárság faklyasorok között hozott át Pestre.

A jelenházban Bánk bánt adták, de a darab párt színtelen után felbeszakadt; mert a Budáról megérkezett nép betöltött a nézőteret. A páholyban ülő előleki község barátságosan szorongatta a nép kezét. A rendezőség hosszú szünet után kérdést tett: kívánják-e a darabot folytatni, vagy Petőfi költeményének szavallását s népdalokat hallani, mire Egresy Gábor elszavolta az 'Esküt'; majd a Szózatot, Hymnust és Fűreid népdalait.

A színházban beszélt a nép, hogy midőn a reggeli események haza a helytartótanácsnak tudomására jutott, üléseben, az ifjúság vezetőinek fejére dőlt tételné indítványozott.

Színház után a tömeg az ifjúság gyűlőhelyére tödült, megdudni a gőzösnök érkezett híreket. Ezek nagyszerűek voltak.

Poszonyból a főrendi ülésben márczius 14-én az országgyűlési tendők iránti felirat a nádor indítványára szó nélkül elfogadott.

Bécsben polgárvevő folyt, összejutkozás volt a katonákkal. A nép egy tisztet, ki rá lovetett, felkonkolt. Egy század katonaság, mely lőtt, azonnal lolelett. A tisztet szétlétpte a nép. Albrecht főherceget lerántották lováról, Lajoson is követtek

Engedje meg szerkesztésük, hogy ezen kérdés fölött hadd emelkedhessenek különösen a 'Magyarország' és a jó szentesiek. Szolnokon, 1895. márczius 13. Kiváló tisztelettel Magyar Gyula, közs. tanító, a szolnoki 'Egyetértés-kör' jegyzője.

Közéletünk.

○ Kriegerhammer ur, a közös hadügyminiszter, el-képzeltellenek tartja nálunk a nemzeti hadsereget. Szerinte polyglott állapotban, minő a miénk, csakis dynasztikus hadsereg képzelhető.

3

1895... TELEFON 2342... CAIRO... 112. sz.

János... Budapest... 87. sz.

AS... 22. sz.

Kell most... 22. sz.

Kell most... 22. sz.

Társai... 22. sz.

Kell most... 22. sz.

Kell most... 22. sz.

Kell most... 22. sz.

Kell most... 22. sz.

Kell most... 22. sz.

Kell most... 22. sz.

